

Секція 3
УПРОВАДЖЕННЯ ОНОВЛЕНОГО ЗМІСТУ
ПОЧАТКОВОЇ ЛАНКИ ОСВІТИ

Бібік Надія,

*докторка педагогічних наук, професорка, головна
наукова співробітниця відділу початкової освіти
імені О. Я. Савченко Інститут педагогіки НАПН України*

СОЦІАЛЬНІ НАВИЧКИ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА
В НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕННЯХ З ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ
«Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ»

На Всесвітньому економічному форумі в Давосі (2016 рік) було визначено «м'які» навички (soft skills) XXI століття, що забезпечують успішне життя людини. До таких віднесено навички співпраці або взаємодії в різних видах діяльності.

Категоріальний статус поняття «взаємодія» окреслено в психологічних, педагогічних студіях, де взаємодію розглядають у межах парадигми взаємообміну: обміну цінностями, новою інформацією, досвідом, враженнями; як вплив суб'єктів один на одного. Навичка співпраці, взаємодії як ключова компетентність зафіксована в Законі України про освіту (2017 р.); як вимога до результату освіти – в Національній рамці кваліфікацій, Державному стандарті початкової освіти, у відповідній Програмі з інтегрованого курсу «Я досліджую світ» (галузі історична, соціальна, здоров'язбережувальна) [1].

Визначальною умовою ефективності навчальної взаємодії вважається врахування можливостей віку. За О. Я. Савченко, щоб процес взаємодії учнів на уроці був успішним, вчитель «створює» взаємозалежність членів групи (спільна мета, єдиний навчальний ресурс; комплектує групи учнів з різними навчальними

можливостями; передбачає зміну ролей для учнів; визначає місце і тривалість групової роботи на уроці¹ [2].

Серед психологічних закономірностей особистості в молодшому шкільному віці І. Д. Бех відзначає, що молодші школярі більш усвідомлюють вчинки та їх мотиви інших людей, ніж свої власні, їм властивий розрив між знаннями моральних норм і відповідною поведінкою. Це, як відзначає вчений, вікова особливість дитини, яка вчиться орієнтуватися у багатоваріантності соціально-побутових ситуацій.² Звідси випливає, що в процесі соціалізації учнів початкових класів недостатньо зупинятися на аналізі ситуацій, мотивів поведінки інших людей. Важливо створювати умови, щоб спостерігати за соціальними взаємодіями різного характеру, брати участь у подібних ситуаціях [3].

Пошуки різних форм взаємодії учнів спираються на традиції. Так, учні вирізняють видозміну навчального спілкування в системі «вчитель-учень», яке еволюціонує у напрямку від субординації до координації.

У нашому дослідженні визначено принципову відмінність навчальної взаємодії від інших форм співпраці, виокремлено варіанти і динаміку форм співпраці учнів.

Інтегрований курс «Я досліджую світ» зорієнтований на набуття таких результатів у засвоєнні навичок взаємодії молодших школярів: уміння прийняти точку зору іншого, співпрацювати над вирішенням навчальних завдань, бути дружелюбним, узгоджувати власні потреби з потребами інших для уникнення конфліктів. Відповідно нами розроблено і апробовано в навчально-методичному комплекті (підручник, навчальні посібники) види завдань, які передбачають виникнення ситуацій навчальної взаємодії, соціально і особистісно значущих для учнів, що зумовлюють їхнє просування в засвоєнні норм і правил життя в суспільстві, в соціальних мікросоціумах (група, сім'я, клас) [4].

¹ Савченко О.Я. Дидактика початкової освіти: підруч. вищ. навч. закл. – 2-ге вид. – К.: Грамота, 2013.- С.295.

² Бех І.Д. Виховання особистості: У 2 Кн.1: Особистісно-орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади: Наук. видання. –К.; Либідь, 2003.-С.138

У результаті експериментальної роботи узагальнено висновки про ефективність дидактико-методичного супроводу, способів формування навичок взаємодії на уроках з інтегрованого курсу «Я досліджую світ», скореговано обсяг і зміст компетентнісно орієнтованих завдань, з'ясовано доцільність і частотність окремих видів діяльності.

Наведемо розроблений «Алгоритм організації навчальної взаємодії учнів як набуття досвіду «жити разом»»:

Таким чином, апробовані етапи і види діяльності учнів спрямовувались на оволодіння нового досвіду, створення ситуацій, які потребують спілкування, активних дій на основі узгодження позицій з іншими.

Список використаних джерел:

1. Державний стандарт початкової освіти: постанова Кабінету Міністрів України від 21 лют. 2018 р. № 87. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti>

2. Савченко О. Я. Дидактика початкової освіти: підруч. вищ. навч. закл. – 2-ге вид. – К.: Грамота, 2013.- С.295.
3. Бех І. Д. Виховання особистості: У 2 Кн.1: Особистісно-орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади: Наук. видання. – К.; Либідь, 2003. – С.138.
4. Бібік Н. М.. Я досліджую світ: підруч. для 3 кл. закл. загал. серед. освіти (у 2-х ч.): Ч. 1 / Н.М. Бібік, Г.П. Бондарчук. – Харків: Вид-во «Ранок», 2020. – 136 с.

Гібалова Наталія,

*кандидатка педагогічних наук, доцентка, доцентка
кафедри початкової освіти Полтавського національного
педагогічного університету імені В. Г. Короленка,*

Білаш Олександра,

*здобувачка II освітнього рівня (магістратура) Полтавського
національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка*

ПЕДАГОГІЧНІ ВПЛИВИ ВЕБОРІЄНТОВАНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ПРОЦЕС НАВЧАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ МАТЕМАТИКИ

У сучасному цифровому світі, веб-орієнтовані технології набувають все більшої популярності в освітній сфері. Застосування таких технологій у навчанні математики молодших школярів може мати значний вплив на ефективність навчання та розвиток учнів.

Дослідженням проблеми використання вебтехнологій у освіті, зокрема при навчанні молодших школярів математики присвячено праці українських (Ю. Бикова, Н. Морзе, Н. Бондаренко, Л. Петренко, Л. Процай, О. Чудовської та ін.) та зарубіжних (Huggins-Manley, A. C., & Zbiek, R. M., Kaur, H., Martinovic, D., Jurdak, M., & Kvasnička, R. und andere) вчених [1-4].